Poštnina plačana v gotovini

Cena 1 Din

Mariborski Večernik »JUTRA«

Leto IV. (XI.), štev. 218 Maribor, četrtek 25. septembra 1930

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon: Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

O jugoslovanski akciji

je zagrebški »Obzor« včeraj napisal med drugim sledeče zanimive misli:

Minole dni smo zabeležili več izjav in sestankov, na katerih je bilo razglašeno, da je prišel čas za zbiranje pozitivnih jugoslovanskih nacijonalnih sil, ki so dolžne, da v sedanjem času odkrito in udano sodelujejo z režimom generala Živkovića v svrho realizacije ciljev kraljevega manifesta od 6. januarja, akta od 3. oktobra 1929 in vladine deklaracije od 4. julija 1930. Izjave dale in sestanke obdržale so osebe, ki so javnosti znane in ki so ne davno stopile iz svoje rezerve ali pa so že takoj po kraljevem manifestu od 6. januarja izjavile svojo pripravljenost, da sodelujejo na zgradbi novega stanja v državi.

Od dozdajnih izjav so vsekakor najzanimivejše one dr. Kramerja, bivšega ministra, in dr. Grisogona, tudi bivšega ministra. Lahko celo trdimo, da je dr. Grisogono, ki je že od poprej poznan radi svojih odkritih izjav, dozdaj najbolj detaljno iznesel razloge za zbiranje jugoslovanskih pozitivnih nacijonalnih sil. Njegova izjava in sklep njegovega sestanka v Splitu pomenijo obsodbo enega dela vodstva bivše SDS, ki ni in noče stopiti v vrste odkritih sodelavcev vlade generala Živkovića, dasi je sedanji režim oživotvoril večji del programa bivše SDS, zlasti oni del, ki je tvoril bistveno osnovo stranke, namreč integralno izvajanje ideje narodnega in državnega edinstva. S tem svojim nastopom je dr. Grisogono nedvomno prekinil z onimi bivšimi političnimi prijatelji, ki so po njegovem mnenju krenili s pota integralnega narodnega in državnega edinstva.

V izjavah in sestankih za zbiranje pozitivnih jugoslovanskih nacijonalnih sil je dosedaj morda najvažnejše to, da so danes na isti liniji mnogi ljudje bivših najrazličnejših političnih koncepcij, celo ljudje, ki so imeli antipodna pojmovanja o življenskih narodnih problemih. To je nedvomno eden najmočnejših uspehov vlade generala Živkovića, ker je znala zbrati najrazličnejše elemente k sodelovanju in izvajanju svojih idej. In kakor je baš dr. Grisogono izjavil v Splitu, po sestanku po svojih prijateljih, morajo v akciji za zbližanje pozitivnih nacijonalnih sil s o d e l o v a t i v s i n a c i j o n a l n i e l e m e n t i b r e z o z i r a n a n j i h o v o p o l i t i č n o p r e t e k l o s t. S tem zbiranjem bivših tako različnih političnih elementov se bo omogočila najintenzivnejša akcija v pravcu oživotvorenja onih ciljev, ki so iznešeni v dosedanjih izjavah najagilnejših sotrudnikov politike vlade generala Živkovića.

List končno tudi opozarja na dejstvo, da se ta akcija tudi v bivši Vojvodini lepo razvija, enako v savski banovini zlasti med kmečkim narodom, v dravski in sedaj tudi v primorski banovini. Akcijo je pričel tudi v drinski banovini minister Preka. Iz. gleda torej — končuje »Obzor« svoja izvajanja — da stojimo res pred vsestransko enotno in odkrito akcijo jugoslovanskih nacijonalnih pozitvnih elementov, kakoršno je nedavno najavila »Prager Presse« in o kakoršni je govoril dr. Grisogono. Tako prehajamo v novo fazo razvoja stanja, inavguriranega z manifestom od 6. januarja 1929.

Velika kriza fašizma

ODSTOP GENERALNEGA TAJNIKA TURATIJA IN IMENOVANJE NJEGOVEGA NASLEDNIKA. — PRIČAKUJE SE TUDI GRANDIJEV PADEC IN POČASNA UMAKNITEV MUSSOLINIJEVA.

RIM, 25. septembra. Vsa znamenja kažejo, da se pripravlja v vodstvu fašizma velike in dalekosežne izpremembe. Ozadje in namen teh izpremem pa trenutno še ni docela jasen. Po eni verziji je prišlo v zadnjem času med Mussolinijem kot šefom fašistične stranke in ostalimi voditelji do hudih nasprotij. Ponovni neuspehi v zunanji politiki, težaven notranji finančni položaj in naraščajoče nerazpoloženje proti fašizmu je nasprotja tako poostrilo, da lahko govorimo o hudi krizi v vodstvu fašizma.

Prvi dokaz akutne krize je nenaden odstop generalnega tajnika fašistične stranke Turatija, ki je bil Mussolinijeva desna roka. Turati je podal ostavko včeraj in je bila takoj sprejeta. Fašistični uradni list »Foglio d' Ordini« objavlja danes pismo Turatija, v katerem naglaša, da je bil pet let generalni tajnik stranke in da je že pred dvema letoma hotel odstopiti, a takrat njegova demisija ni bila sprejeta. Sedaj pa je Mussolini uvaževal važne razloge za ta njegov korak in ga razrešil odgovornih poslov. »Foglio d' Ordini« objavlja istočasno Mussolinijevo pismo, v katerem se zahvaljuje Turatiju za njegovo podporo in priznava njegove zasluge za stranko in domovino.

Mussolini je izdal dekret, s katerim je imenovan za Turatijevega namestnika kot generalni tajnik fašistične stranke dosedanji predsednik fašističnega parlamenta Giurati, eden vodilnih članov D'Annunzijevih legionarjev na Reki, voditelj fašističnega gibanja v Benetkah. Čeprav skoro brez šolske izobrazbe, se je povzpel do mesta predsednika parlamenta. V svetovni vojni je izgubil levo roko. V prvi Mussolinijevi vladi je bil minister za osvobojene pokrajine in se je proslavil s svojimi strogimi odredbami proti narodnim manjšinam v Italiji.

Kakor se zatrjuje, bo razpuščen tudi dosedanji direktorij fašistične stranke in nadomeščen z novim. Vrhovni fašistični svet se bo izpopolnil z novimi člani, med katerimi se navajajo: odstopivši generalni tajnik Turati, Ciano, Stefani in Rossori.

Enaka usoda kakor Turatija, o katerem se sodi, da je bil prisiljen k demisiji radi neuspehov fašizma v notranji politiki, bo zadela tudi zunanjega ministra Grandija, ki je bil radi popolnih neuspehov pri brodovnih pogajanjih s Francijo pred dnevi nenadoma odpoklican iz Ženeve. Pozornost je vzbujalo že dejstvo, da je Grandi v času, ko je šlo za vitalne interese Italije in ko so se vršile v Ženevi najvažnejše razprave, prirejal izlete po Italiji. Že takrat se je govorilo o velikih diferencah v fašistični vladi. Sedaj pa se doznava, da bo moral iti tudi Grandi, čegar resor bo prevzel zopet Mussolini sam.

Še mnogo večjo senzacijo, kakor vsi ti dogodki, pa je vzbudila vest, da se tudi Mussolini čuti utrujenega in da že išče svojega naslednika. Ker bi lahko Mussolinijev odstop v sedanjem trenutku izzval nedogledno zmešnjavo v Italiji, pa bo rešeno to vprašanje tako, da se bo polagoma umaknil. Zaenkrat si bo izbral namestnika, ki ga bo razbremenjeval pri delu. Mussolini se je odločil k temu radi poslabšanja svoje bolezni. Kakor znano, ima raka v želodcu.

Kot najresnejši kandidat za njegovega naslednika se imenuje sedanji podtajnik v ministrskem predsedstvu, Francesco Giunta, bivši vodja fašistov v Trstu in požigalec slovenskega Narodnega doma. Kakor naglašajo poučeni krogi, se bo Mussolini umaknil korak za korakom, končno pa bo vodstvo fašističnega režima popolnoma prepustil svojim naslednikom.

Pred demisijo Schobrovega kabineta

DUNAJ, 25. septembra. Snočnja seja ministrskega sveta ni rodila uspeha. Pod kancelar Vaugoin, trgovinski minister dr. Foedermayr vztrajajo nepreklicno pri svoji demisiji. Splošno se pričakuje, da pride v kratkem do ostavka celokupne vlade. Krščanski socijalci izjavljajo, da ne gre več za osebna vprašanja, marveč za krizo zaupanja, ki se je zadnje mesece zelo poostrila. Dr. Schober ne uživa več zaupanja širokih mas. Pod njim je borba proti socijalni demokraciji popolnoma zaspala. Danes dopoldne je skušal posredovati še predsednik republike dr. Miklas, vendar so bili tudi njegovi napori zaman. Vlada bo imela zato popoldne sejo, na kateri bo sklepala, ali naj poda demisijo ali ne. Radi stališča krščanskih socijalcev pa se pričakuje, da se bo odločila za celotno demisijo.

Hitler bo obtožen veleizdaje

BERLIN, 25. septembra. Jutranji listi poročajo, da je uvedlo državno pravdništvo proti vodji narodnih socijalistov, Adolfu Hitlerju in njegovemu sotrudniku dr. Göbbelsu preiskavo radi veleizdaje.

Letalska katastrofa v Franciji

PARIZ, 25. septembra. Na letališču v Chalonsu je včeraj ponesrečilo neko letalo letalskega polka v Metzu. Pri padcu na tla je letalo zgorelo. Od 4 potnikov, samih podčastnikov, so 3 zgoreli, četrti pa se je rešil s skokom s padalom in je srečno pristal.

Pristopajte k „Vodnikovi družbi!"

Strup čebele kot zdravilo

Iz Londona poročajo, da so na mednarodnem kongresu čebelarjev zbudila ogromno pozornost predavanja dunajskega profesorja dr. Grdnsfelda in berlinskega profesorja dr. Kretschyja. Oba sta dokazala, da je strup čebele izvrstno sredstvo proti revmatičnemu obolenju. Pravzaprav je jugoslovanski zdravnik, dr. Filip Terč iz Maribora, prvi opozoril na zdravljenje revmatizma s pikom čebel in poročal o tem v strokovnih listih, a njegova poročila niso bila opažena. Dr. Kretschyju je uspelo, pridobivati strup čebel v obliki, sposobni za injekcijo. Triletni poskusi na dunajski in berlinski kliniki so dokazali, da je terapija s strupom čebel najuspešnejša. Preparat se imenuje Imenim in ga izdeluje državni seroterapevtični inštitut na Dunaju. V klasični deželi revmatizma v Angliji je ta iznajdba zbudila največjo pozornost.

Z nožem v hrbet.

Pri Sv. Marjeti ob Pesnici se je v torek zvečer odigral žalosten dogodek. Pri posestniku Čepu v Koprivniku so mleli sadje. Krog 22. ure je prišel k delavcem viničarski sin Martin Ploj ter se začel z njimi prepirati, zakaj ga ne povabijo na delo. Ker ni dal miru, je stopil kmet Jurij Zavrnik proti njemu, da bi ga odpravil. Ploj pa ga je dvakrat zabodel z žepnim nožem v hrbet. Zavrnik je kmalu izdihnil in bo danes v mrtvašnici obduciran. Ploja so orožniki zaprli in izročili državnemu tožilstvu v Mariboru.

Tatvine v vojašnici Kralja Petra.

V vojašnici Kralja Petra je pri popravilnih delih zaposlenih več ljudi, med njimi tudi kleparski pomočnik Al. Domines in krovec Anton Kocbek. Oba imata svoje kovčke z raznimi stvarmi hranjene na podstrešju. Kocbeku je minuli pondeljek iz telovnika izginila srebrna moška ura, vredna 600 Din, Dominesu pa je sinoči nekdo iz zaklenjenega kovčka ukradel 1 škarje za rezanje pločevine, 1 kladivo ter poldrugi meter pločevine. Storilec še ni znan.

Kolesarski dihur pod ključem.

Včeraj je bil tu aretiran 19letni Ivan Slaček, doma iz Zbigovec pri Gor. Radgoni, ki je bil že delj časa na sumu, da je »kolesarski dihur«. Dokazano mu je že troje najnovejših tatvin koles v Mariboru, preiskava pa se še nadaljuje.

Goljufiv potnik.

Aretiran je bil včeraj 28letni trg. potnik Zorko L., ki je kot zastopnik tvrdke »Apetit« iz Kranja nabiral naročila, obenem pa jemal naplačila, ki jih pa tvrdki ni izročil in je tako oškodoval več strank. Zaradi enakih goljufij ga zasleduje tudi orožništvo v Ribnici na Dolenjskem.

Velik vlom v Sv. Miklavžu na Dr. polju.

V pondeljek zjutraj je bilo vlomljeno v trgovino Angele Potokar v Sv. Miklavžu na Dr. polju. Vlomilci so strli kuhinjsko okno z dvorišča in nato skozi kuhinjo prišli v trgovino. Odnesli so platna, ženskih robcev, volnenih jop, srajc, spodnjih hlač, žepnih robcev in drugega blaga skupno za nad 15.000 Din. Za storilci še ni sledu.

Tatvina v Dogošah.

Posestniku Ivanu Lešniku v Dogošah je neznani storilec sinoči iz spalne sobe ukradel 3 kompletne moške obleke, 3 moške klobuke, 1 par moških čevljev, srebrno žepno uro, 200 Din gotovine in še nekaj drugih stvari. Škode je 4000 Din.

Mariborski in dnevni drobiž

Uboj v gozdu nad Racerdvorom pojasnjen

Včeraj smo poročali, da so našli zjutraj v gozdu nad Racerdvorom truplo 15letnega mladeniča, dozdevno dijaka, z veliko zevajočo rano nad desnim očesom. Orožništvo mariborske orožniške stanice je takoj uvedlo poizvedbe in preiskavo ter že tekom dopoldneva prišlo do pozitivnega rezultata. Predvčeraj popoldne so nad gozdom mimo vinogradov hodili trije dijaki. Ko so zagledali poljskega čuvaja krčevinske občine, so zbežali, dva na eno stran, tretji pa naravnost skozi gozd. Za njim je tekel poljski čuvaj Rudolf Pečenik in ko ga je dohitel, ga je udaril s svojo službeno, na koncu z 8 cm dolgim in 1 cm debelim železom okovano palico na sence nad desnim očesom, da je fant padel in izdihnil. Da bi zakril sled dejanja, je Pečenik včeraj zjutraj sam prijavil, da je našel fanta v gozdu mrtvega. Orožniki pa so iz raznih okolnosti ugotovili, da je moral biti storilec Pečenik. On je sprva tajil, končno pa priznal in je bil popoldne krog 16. aretiran ter izročen državnemu tožilstvu. Star je 29 let in samski.

Identiteta dijaka se delj časa ni dala ugotoviti. Popoldne ob pol 13. je šla na lice mesta sodna komisija, ki je ugotovila, da je bil udarec na sence smrtonosen. Pri fantu so našli več listov z raznimi imeni. Vendar je takoj prevladovala domneva, da gre za 16letnega dijaka III. razreda drž. gimnazije Stanka B e z j a k a, doma iz Sterjancev pri Veliki Nedelji. Stanoval je v Plinarniški ulici 15. Poizvedbe tam so dognale, da je res on in policija je popoldne brzojavno obvestila stariše o žalostni usodi njihovega sina.

Pečenikov čin je vreden najhujše obsodbe. Splošno je znano surovo nastopanje velikega dela poljskih čuvajev v mariborski okolici, ki je vkljub strogim navodilom, ki jih imajo, nepotrebno. Zgodilo se je že, da je tak čuvaj brez vsakega povoda nastavil puško na povsem mirne pasante, ki so se zaradi ogleda približali goricam, ne da bi se bil kdorkoli česa samo dotaknil. Pa če tudi bi bil reven in lačen študent (so danes v Mariboru dijaki, ki nimajo ves dan drugega ko — košček kruha, ker Dijaška kuhinja še ne posluje!) segel po par jagodah, to še ni in ne more biti razlog za nikogar, da mu surovo upihne luč življenja.

Javen telovaden nastop ruškega Sokola v Selnici.

Sokol v Rušah priredi v nedeljo, 28. tm. v Selnici ob Dravi ob 14.30 javen telovadni nastop. Po nastopu bo ustanovni občni zbor sokolskega društva za Selnico in okolico. Zanimanje za ta pokret je veliko in ugoden razvoj novega društva je zagotovljen, saj je imela Selnica lastno sokolsko društvo že pred vojno, ki je kazalo velik razmah. Svetovna vojna je žal ustavila delovanje društva, ker so najboljši izvršujoči člani umrli na bojiščih. Prepričani smo, da se bodo narodni Selničani in okoličani udeležili telovadnega nastopa ruškega Sokola in ustanovitve lastnega društva v častnem številu.

Razstava sadja v Sokolskem domu v Rušah.

Sadjarsko društvo v Rušah priredi v nedeljo 28. tm. v Sokolskem domu v Rušah razstavo sadja. Otvoritev bo ob 9. dopoldne z zanimivim predavanjem ravnatelja sadjarske in vinarske šole v Mariboru, g. prof. Priola. Razstava obeta biti leto zelo zanimiva, ker je sadna letina obilna in kakovost sadja prvovrstna. Na tej razstavi bodo letos prvič razstavljene vse vrste grozdja, ki se goje v Dravski dolini. Pridite si ogledat to razstavo in poslušat predavanje, ker se vam nudi krasna priložnost, da spoznate vrste sadja, ki jih gojite, katere najbolj uspevajo in katere se najlažje prodajo. Predavanje vas bo poučilo o preureditvi vaših sadovnjakov, da bodo donašali boljši sad, lažjo prodajo in večje dohodke.

Pralnica ovratnikov Rakuša,
Slovenska ulica 15, se priporoča. 2411

O „poljskih čuvajih"

Radi groznega, brutalnega, skrajno surovega dogodka v vinogradih nad Racerdvorom, čegar žrtev je postal mladi, nadebudni gimnazijec Stanko Bezjak, se nehote vpraša vsakdo, kaj so pravzaprav ti poljski čuvaji, ki si lastijo take pravice, da za malenkostni prestopek pobijejo človeka na tla, kakor divjo zver?

Vsako leto nastane v mariborski okolici ob času zorenja grozdja napet in mučen položaj, da si človek ne upa niti na sprehod v okolico. Vedno si v nevarnosti, da zadeneš kje na žične ovire ali pa na skrajno surovega poljskega čuvaja, ki te nahruli, če se slučajno zmotiš in zaideš na steze, kjer zori grozdje, ne da bi imel pri tem tudi najmanjši namen, delati kvar lastniku. Nehote obide človeka občutek, da se smatra v okolici vsakega meščana, ki pride na sveži zrak, za tatu. To pretirano varovanje lastnine in histerično varovanje grozdja meji že na manijo in je morda uboj ubogega dijaka Bezjaka le posledica te manije. Še bolj žalostno pa je, da je bil radi par grozdov ubit mlad nadebuden dečko v vinogradu, čegar lastniki so onstran naše meje.

Da more priti do takih grdih stvari, leži krivda na okolnosti in dejstvu, da pravih poljskih čuvajev sploh ni in da so ti čuvaji le za kratek čas v službo vzeti čuvaji privatnega imetja, ki niso od upravne oblasti zapriseženi in vsled tega tudi nimajo nikakšnih pravic, najmanj pa pravice posegati v osebno svobodo posameznega človeka. V slučaju Bezjak je bil »poljski čuvaj« še pred par dnevi hlapec v točilnici, v torek pa se je že čutil poklicanega, da gre v varstvo obstoječega reda z okovano palico nad človeka. To je gorostasnost, kateri morajo napraviti naše upravne oblasti konec.

Slučajev bo najbrže več, ki so potrebni kritike, znan pa mi je osebno naslednji slučaj: Pri kapelici v Rošpohu nad gostilno Lorenčič se je pred par dnevi zjutraj na križišču cest pojavil naenkrat tak »poljski čuvaj«, ki ni izprašan, ne zapriseženi in torej je popolnoma privatna oseba ter si je dovolil ustavljati vse v mesto s koši prihajajoče gospodinje in kmetice ter so mu morale vse svoje koše odkrivati. Nihče ni pomislil na to, da bi lahko temu možu obrnil hrbet in ga nagnal, kar bi bilo edino pravilno, ker je mož kot privatna oseba zlorabil svoj položaj in šel preko svoje kompetence.

Iz gledališča.

Opozarjamo občinstvo, da se priglasi za gledališki abonma še vedno sprejemajo pri gledališki blagajni od 9. do pol 1. in od 15. do 17. ure. Ugodnosti abonmaja so splošno znane: abonenti dobe v sezoni 25 predstav, od teh 15 dramskih in 10 glasbenih. Otvoritev dramske sezone bo v sredo, 1. oktobra s Shakesje popolnoma na novo inscenirana in je popolnoma nan ovo inscenirana in zrežirana po g. režiserju J. Koviču. Opereta začne s svojimi predstavami v soboto, 4. oktobra z dramatično in velezabavno Szirmajevo opereto »Aleksandra«, v kateri bo prvič nastopil bivši prvak beograjske operete g. Djuka Trbuhović.

Za izvoz grozdja preko Maribora

se je ministrstvu za zunanje zadeve v zvezi z ministrstvom poljedelstva in trgovine posrečilo, skleniti z avstrijsko vlado sporazum o relativnih tarifnih postavkah, ter bo odslej mogoče izvažati grozdje iz Jugoslavije v Avstrijo preko Maribora pod enakimi pogoji kakor preko Kelebije, dasi je pot daljša.

Smrtna kosa.

Na Teznu 28 je danes zjutraj umrla gospa Margareta Peršon, zasebnica, stara 79 let. Pogreb bo v soboto pop. ob 17. na Pobrežju. — V Wildenrainerjevi ulici 14 pa je preminula, tudi danes zjutraj, gospa Marija Kartin, vdova po veletrgovcu, stara 75 let. Blagoslovljenje bo v soboto pop. ob 16 v hiši žalosti in potem bo truplo pokojnice prepeljano v Sv. Jurij ob j. ž.

Gostilničarska nadaljevalna šola v Mariboru.

Vpisovanje učencev in učenk v vse tri razrede gostilničarske nadaljevalne šole v Mariboru bo v sredo, dne 1. oktobra od 15. do 18. ure v prirodoslovnem kabinetu državne trgovske akademije v Mariboru na Zrinjskega trgu 1, I. nadstr., vrata 31. K vpisovanju mora prinesti vsak vajenec oziroma vajenka: rojstni list, zadnje šolsko izpričevalo in potrdilo zadruge o vplačani vpisnini in šolnini. Oboje dobe vajenci v Zadružni pisarni, Vetrinjska ul. 11, I. ndstr. Opozarjamo vse gostilničarje, restavraterje, kavarnarje, hotelirje in sploh vse v to obrt spadajoče gospodarje, da morajo vsi njihovi vajenci in vajenke brez izjeme obiskovati gostilničarsko nadaljevalno šolo. Ponavljalni izpiti se bodo vršili v četrtek, dne 2. in v petek, dne 3. oktobra od 15. ure dalje. Reden pouk prične v pondeljek, dne 6. oktobra ob 15. uri. Natančnejše podatke zvedo učenci in učenke, oz. njihovi gospodarji pri vpisovanju v šoli.

Mariborski gledališki abonenti

se sprejemajo še do 1. oktobra.

Današnji trg

je bil srednje dobro založen. Zaplenjenih je bilo 3 vedrice, okoli 21 kg, slabih gob. Prvič se je pojavila na trgu goba »rjavi ježek« (Habichtpilz), ki raste v iglastih gozdih na peščenih tleh od avgusta do novembra in je sposobna tudi za vlaganje in sušenje. Ostrgati pa je treba bodice, kocen pa pri starejših gobah zavreči. Opaziti je bilo tudi nekaj poletnih gomolk, ki so zelo cenjene gobe. Češplje so skoro popolnoma izginile, enako breskve, ki že gnijejo. Tudi grozdja je bilo danes malo na trgu. Dovoz sočivja je bil zadovoljiv. Mesarji dobro založeni, cene neizpremenjene.

Mestni svet mariborski

je na svoji seji dne 23. septembra določil kostanjarem sledeče prostore: Puh Kristina — Frankopanova ulica—Radvanjska cesta; Kodrič Marija — Koroška cesta pri kapeli sv. Janeza; Murko Elizabeta — Kralja Petra trg nasproti poslopja Pok. zavoda; Cvilak Dragotin — Grajski trg; Beljan Mihael — Frančiškanski trg nad straniščem; Beljan Anton — Frankopanova—Jezdarska ulica; Krajnc Leopold — Trg svobode v bližini trgovine Berdajs; Šneberger Uršula — Meljska cesta v bližini gostilne Ahtik; Rozman Antonija — Kralja Petra trg ob držav. mostu I; Gojkovič Oton — Novi glavni trg nasproti lekarne sv. Areha; Hrnak Marjeta — Trg svobode nasproti Kopališke ulice; Pristovnik Jurij — Novi glavni trg pred gostilno Knuplež; Dreksler Bogomir — Slomškov trg stolna cerkev; Škerbot Tere-

Cerkveni koncert

Aleksander Grečaninov:

Liturgija domestica

Izvaja mariborska Glasbena Matica

v petek, 3. X. ob 20. v stolnici

zija — Aleksandrova cesta—Cafova ulica; Knapič Ana — Novi glavni trg — Velika kavarna; Lešnik Franc — Glavni trg nasproti Stolne ul.; Gänzger Jožefa — Aleksandrova cesta — glavni kolodvor; Maher Terezija — Kralja Petra trg ob drž mostu II; Krepek Franc — Državna cesta—Tržaška cesta; Kleiderič Franc — Tržaška cesta—Stritarjeva ulica; Mažera Barbara — Aleksandrova cesta — Prešernova ulica; Cehtl Barbara — Kralja Petra trg—Ruška cesta; Strašek Frančiška — Novi glavni trg v bližini elektr. ure; Štefanič Mihael — Vodnikov trg—Strossmajerjeva ulica; Zidar Anton — Frankopanova ulica—Dvořakova ulica; Ogrizek Elizabeta — Sodna ulica—Marijina ulica.

Ferijalni Savez.

V dneh 27., 28. in 29. septembra se bo vršil v Beogradu kongres centralne oblasti ferijalnega saveza. Navzoči bodo zastopniki vseh mest Jugoslavije. Maribor bodo zastopali: akademik g. Stefin kot vodja delegacije in dijaki gg Jandl za učiteljišče, Šef za gimnazijo, Heric za realko in Taler za trgovsko akademijo.

KINO

Grajski:

Danes zadnjikrat Richard Tauber v velefilmu **Ne verujem nobeni ženi**

Od petka dalje Harry Liedtke, Hans Junkermann, Maria Paudler v veselem filmu

Korvetni kapitan

Union:

Samo še do vključno nedelje monumentalno filmsko delo

ATLANTIK

Velefilm, katerega mora vsakdo videti Fritz Kortner

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17., 19., 21. uri; ob nedeljah in praznikih ob 15., 17., 19. in 21. uri. Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blagajni. XXVI

Avtobusni promet v Halozah.

Ptujska mestna občina se je odločila, da zamaši vrzel, ki je zevala v prometnem pogledu v Halozah, ki so bile skoro zaprte od ostalega sveta, dasi je tudi v njih mnogo neodkritega bogastva. Da odpre Haloze prometu, je uvedla ptujska občina dvakratno dnevno avtobusno zvezo z njimi in sicer vozi en avtobus zjutraj ob 6.20 iz Ptuja čez Sv. Vid, Sv. Andraž v Leskovcu, Sv. Barbaro in preko Borla v Ptuj, kamor dospe ob 7.45 in imajo potniki zvezo na osebni vlak ob 8. iz Ptuja; drugi pa vozi ob 15.30 iz Ptuja preko Sv. Marka in Sv. Barbare ter se vrača preko Sv. Andraža in Sv. Vida v Ptuj, kamor dospe ob 16.55 in ima zvezo na večerne osebne vlake. Otvoritev Haloz prometu pomeni v gospodarskem pogledu velik napredek.

Na konferenci Zveze jugoslovenskih mest v Ljubljani,

ki se bo vršila 29. t. m. in ki bo razpravljala o aktualnih obč. zadevah, zlasti o občinskih financah z ozirom na novo ureditev samoupravnih financ, bo mariborsko mestno občino zastopal župan g. dr. Juvan in še eden izmed obč. svetnikov.

Mariborska Zveza kulturnih društev oproščena plačevanja taks.

Iz Beograda poročajo, da je mariborska ZKD z odlokom fin. ministra oproščena plačevanja taks po postavki 1 taksne tarife za vloge na državne oblasti, izvzemši zasebne tožbe.

Licitacija za zgradbo občinske ceste I. reda Sv. Ožbolt—Kapla.

Ker prva ponudbena licitacija za zgradbo občinske ceste I. reda Sv. Ožbolt—Kapla ni uspela, razpisuje okrajni cestni odbor Maribor za zgradbo zgoraj omenjene ceste drugo javno pismeno ofertno licitacijo v roku 20 dni na dan 11. oktobra ob 11. uri predpoldne v prostorih okrajnega cestnega odbora Maribor, Koroška cesta 26, II. Pogoji so isti, kakor so bili javljeni pri razglasu za prvo licitacijo imenovane ceste.

Zopet kolo

je bilo ukradeno včeraj krog poldneva in sicer trgovskemu sotrudniku Petru Dorniku izpred trgovine Jurše na Vodnikovem trgu.

Legitimacije in polovične vozne karte

za vzorčni sejem v Novem Sadu od 27. septembra do 6. oktobra, ter za izložbo vina, grozdja in sadja v Sremskih Karlovcih od 28. septembra do 1. oktobra se dobivajo v biljetarni »Putnik« v Mariboru, Aleksandrova cesta 35.

Miss Oseley

je zopet začela z angleškim poukom in sprejema prijave dnevno od 18. do 19. ure v Gosposki ulici 52, I. 2715

Dobra hrana v Javni kuhinji na Slomškovem trgu štev. 6.

V A razredu opoldne in zvečer Din 8.30, v B razredu Din 12.30 in v C razredu Din 14.30. Priglašajte se! XXV.

Svengali.

Danes začetek eksperimentalnih večerov Svengalija v Veliki kavarni. Glasovanje o najboljših moških in ženskih medijih. 2717

Zagonetke tečajev

STARO MNENJE O TEČAJIH. — SREDNJI IN NOVI VEK. — VAŽNA ODKRITJA. — TRDITVE MACA NELSONA.

Med onimi deli naše zemlje, ki so človeštvu najtežje dostopni in ki so zahtevali že največ žrtev, zavzemata prvo mesto severni in južni tečaj. Želja doseči ju, se je porodila že v starih dobah. Celo Rimljani, ki so imeli na sedanjem Angleškem svoje kolonije, bi bili radi prodrli tudi dalje proti severu, pa s svojimi tedanjimi galejami tega seveda, niso mogli. Tudi iz srednjega veka poznamo želje po posetu severnega tečaja, odnosno ozemlja ali morja krog njega. Takrat so se v romantičnih glavah porodile najbolj fantastične pripovedbe o skrivnostnih deželah, ki jih zakriva sever. Nekateri so trdili, da je tam čudežni otok, pravi raj, ki ga pa okrog in okrog obdajajo neprehodne ledene gore. Drugi so hoteli dokazati, da je tam konec sveta, vhod v pekel itd.

Malo več jasnosti glede obeh tečajev, severnega in južnega, je prinesel šele novi vek s svojo moderno znanostjo. Bajke in pravljice so se umaknile znanstvenim domnevam, ki so pa še vedno bile le — domneve. Potrdile ali ovrgle so jih razne ekspedicije v prejšnjem in v sedanjem stoletju, ki seveda tečajev samih niso dosegle, čeprav so prvi raziskovalci skoraj vsi poplačali svojo drznost z lastnim življenjem. Dosego tečajev so omogočila šele letala, aeroplani in vodljivi baloni, zrakoplovi.

Ugotovitev resnice, namreč, da niti na severnem niti na južnem tečaju ni nikakršnih pravljičnih dežel, je sicer svet razočarala, zato pa je toliko bolj obogatila eksaktno znanost. Največje presenečenje je pa povzročilo odkritje, storjeno že v prejšnjem stoletju, da so tudi v pokrajinah, katere pokriva dandanes večni led, velike plasti premoga, okamenine, kameno olje itd. Nove znanstvene ekspedicije so vse to potrdile in dognale tudi, da pričajo razne geološke najdbe nedvomno o lepši prošlosti pokrajin na obeh tečajih. Tako se je ugotovilo, da je nekoč na Grenlandiji, Novi zemlji, Franc Jožefovi deželi, južnotečajni celini itd. rastlo bohotno tropično rastlinstvo, da so tam živele ogromne predpotopne živali itd.

Severni in južni tečaj tedaj nekoč nista bila nepristopni ledišči. To je bilo znano že davno. Pred nekaj tedni pa je ameriški znanstvenik, univerzitetni profesor Mac Nelson postavil trditev, ki je sicer smela in docela nova, vendar pa zasluži vso pozornost, trditev namreč, da sta severni in južni tečaj pradomovina vsega življenja na zemlji. Znanstveniki, pravi Mac Nelson, so že davno iskali prvotno domovino, rodišče rastlinstva, živalstva in človeštva na naši zemlji, toda brez uspeha. Vse ekspedicije v osrčje Azije niso mogle najti nepobitnih dokazov, da bi bila pradomovina tam. Če hočemo namreč rešiti to uganko, potem jo moramo razreševati edinole na celinah severnega in južnega tečaja.

Kako je Mac Nelson prišel do te trditve? Deloma s spekulativno teorijo, deloma pa tudi po rezultatih svojih raziskovanj na skrajnem severu Kanade in na Grenlandiji. Vse to, pravi nadalje ameriški znanstvenik, me je utrdilo v prepričanju, da bomo odkrili skrivnosti prošlosti življenja na zemlji šele tedaj, ko bomo temeljito preiskali plasti severnih in južnih tečajnih pokrajin. Tam šele bomo našli ostanke praživljenja in prapračloveka. Življenje je nastalo na tečajih, in sicer ločeno na južnem in na severnem in šele polagoma se je razširilo dalje, se strnilo na ekvatorju in se potem medsebojno pomešalo. Če bo znanost to mnenje potrdila, potem sta severni in južni tečaj tisti dve zagonetki, ki nam lahko odkrijeta največjo skrivnost.

Uzroki neuspeha prof. Piccarda

Iz Augsburga prihajajo polagoma vesti o vzrokih neuspeha eksperimenta prof. Piccarda, ki je hotel z balonom zleteti 16.000 m visoko. Glavni vzrok, zakaj se balon ni hotel dvigati, je prepočasno polnjenje balona s plinom. Tako se je zgodilo, da se je na balonov trup nasedla jutranja rosa in je balon postal težji. Tudi plin sam, s katerim so balon polnili, se je navzel mnogo vlage, s čimer je bila nosnost balona zmanjšana. Prof. Piccard pa je hotel za vsako ceno izvršiti polet v stratosfero. Tudi še potem, ko je veter že prevrnil gondolo in so bili poškodovani trije važni aparati, ki jih je pa dal hitro popraviti. Ko pa se balon tudi pri drugem poskusu ni dvignil, so njegovo obteženje zmanjšali za 150 kg. Tudi to ni pomagalo. Prof. Piccard je žrtvoval še nadaljnjih 120 kg obteženja. Tudi tretji poskus se je ponesrečil. Tedaj se je prof. Piccard odločil, da žrtvuje ves balast in poleti samo z najnujnejšimi potrebščinami, celo brez zadostnih zavarovalnih priprav. Ravnateljstvo tovarne, v kateri je bil balon izdelan, pa ni dalo dovoljenja za start pod takimi pogoji in tako je bil poskus opuščen.

Na svidenje v peklu!

V torek so v znani kaznilnici Sing Sing v Newyorku usmrtili na električnem stolu tri voditelje upora kaznencev v kaznilnici v Auburnu. Obsojenci so bili: Jesse Thomas, ki je bil radi roparskega umora obsojen na dosmrtno ječo, William Force in trgovec Morris Udwine. Vsi trije so bili zelo mirni, Thomas se je obnašal naravnost cinično. Ko so ga privezali k električnemu stolu, je psoval in preklinjal na nepopisen način. Pred svojo smrtjo je zaklical sodnikom, ki so prisostvovali usmrtitvi: »Na svidenje v peklu!« Njegovo usmrčenje je trajalo skoro 6 minut in je bilo grozno, ker je bilo truplo dobesedno spečeno.

Force je bil miren in dobre volje. Ko je rabeli nekam nervozno hodil okrog aparata, mu je rekel: »Ne bodi nervozen in nikar tako ne hiti, saj imam jaz čas!« Zahteval je cigareto in čakal, hladnokrvno pušeč, na smrt. Njegova usmrtitev je bila izvršena v 3 minutah.

Veselo razpoložen je bil tudi trgovec Morris Udwine, ki bi imel prestati v Auburnu razmeroma majhno kazen in so ga, kakor je sam izjavil, kaznenci v Auburnu prisilili, da je postal njihov vodja. Rekel je pred svojo smrtjo smeje rablju: »Upam, da z lahkoto zaslužiš svojih 150 dolarjev!« Tudi Udwine je bil v 3 minutah mrtev.

Češkoslovaška ekspedicija v Afriki

Osobje entomološkega oddelka narodnega muzeja v Pragi je tekom poletja izvršilo trimesečno znanstveno potovanje v južno Francijo in Afriko, da zbere razna nova izkustva v spoznavanju palearktičnih ozemelj, ki predstavljajo največjo paleontologično površino v Evropi. Ekspedicija pod vodstvom ravnatelja muzejskih entomoloških zbirk je najprej šla v Afriko, kjer je ostala 2 meseca in skoro na vsakem koraku doživljala pustolovine. Potovala je v avtomobilu pod češkoslovaško zastavo in pod zaščito pristojnih konzulatov. Delovala je v Tunisu, Le Kefu, Kaironanu, Sfaxu, Gabesu, v gorovju Matmala, v Sahari, Tebesri, Batni, Selifu in Ažiru. Našla je krog 100.000 izvodov samil doslej neznanih žuželk. Zbirala pa je seveda tudi druge naravoznanstvene predmete, školjke, kače itd. V praškem muzeju sedaj pridno vse to sortirajo. Pripeljali so seboj tudi šakale, želve, kameleone, seveda vse živo, in praški zoološki vrt je obogatel za stotine najkrasnejših eksemplarjev eksotičnih živali.

Jules Verne v SSSR prepovedan?

Glasom vesti iz Moskve je ljudski komisar za prosveto prepovedal novo izdajo dela Julesa Verne-ja, češ da se s čitanjem njegovih del v širokih narodnih masah jača nagnenje k utopistični mentaliteti.

Sokolstvo

Sokolski praznik v Št. Ilju

Dne 14. septembra je imelo sokolsko društvo Št. Ilj v Slov. goricah svoj praznik. Prvi javni nastop je zadivil srca mnogih in jim podal poroštvo in zaupanje v nepremagljivo silo našega Sokolstva.

Približno ob 14. uri je bilo zbrano domače društvo z ostalimi Sokoli in Sokolicami pred kolodvorom. Sokolska godba iz Maribora je bila razvrščena na peronu pred kolodvorom in je pozdravila dobrodošle goste iz Maribora in okolice, dospele z vlakom ob sviranju sokolske koračnice. Posetil nas je tudi sreski načelnik dr. Ipavic, komandant žandarmerije Alije Džemidžić, ter profesor Kenda za Narodno Odbrano, ki so se vsi zelo zanimali za razvoj Sokola Št. Ilj v Slov. goricah. Kolesarsko društvo Perun pa je priredilo tekmo iz Maribora s ciljem: Št. Ilj.

Po pozdravnem nagovoru brata staroste Sfiligoja se je razvila povorka, ki je odkorakala v Št. Ilj. Vsa vas je bila okrašena z zastavami. Med potjo je bila sokolska četa obmetavana s cvetjem in pozdravljana z radostnimi vzkliki. Povorka se je ustavila pred hišo brata staroste v bližini župne cerkve, kjer je brat podstarosta Bauman omenil postanek in razvoj Sokola v Št. Ilju. V imenu občine je pozdravil vse navzoče podžupan Thaler, ki je naglašal, da naj bodo padle žrtve procesa v Trstu kažipot k složnemu delu, posebno tu na meji. Nato se je povorka po isti poti vrnila do telovadišča, kjer se je vršil javen nastop.

Telovadišče je kmalu napolnilo občinstvo. Ob 16. uri je bil pričetek telovadbe. Nastopile so članice iz Št. Ilja, 14 po številu, pod vodstvom načelnika Šeška ter lepo izvajale proste vaje. Pod vodstvom župne načelnike Mačus-Žiherjeve je nastopilo 44 članic bližnjih sokolskih društev z beograjskimi prostimi vajami. Članske proste vaje so vzorno izvajali bratje-gostje iz Maribora pod vodstvom načelnika brata Dekleve. Pred odhodom članstva s telovadišča je pozdravil vse navzoče župni starosta br. dr. Kovačič ter v vzhičenih besedah očrtal pomen Sokolstva, posebno v obmejnih krajih. Izjavil je, da je iznenaden nad tako lepim uspehom Sokola Št. Ilj v Slov. gor. in da bo ostal 14. september vsem v trajnem spominu. Z narodno sokolsko manifestacijo tega dne si je sokolsko društvo v Št. Ilju položilo drugi temeljni kamen svojemu obstoju, ki ga ne bo porušil noben sovrag. Med nastopom vzorne vrste iz Maribora na bradlji in na drogu je žel posebno priznanje naš svetovni prvak brat Primožič. Marsikateri starček in ženice so trepetali, ko so videli naše telovadce na orodju: »Kaj vse znajo ti Sokoli! Kaj takšnega še nismo videli v Št. Ilju! Da bi jih le Bog čuval!« To so bile besede naših preprostih očetov in mater, ki so se divili in bili naravnost vzhičeni, posebno, ko so zapazili med telovadci tudi svoje sinove v telovadnih oblekah s sokolsko čepico na glavi. Četo Sokola Št. Ilj v Slov. gor., broječo 34 krepkih telovadcev, je pripeljal na telovadišče brat načelnik Seško. Burno pozdravljena četa je vzorno izvajala proste mostarske vaje. Najbolj je našim domačinom ugajala četrta vaja, pri kateri so izvajali gibe ki so popolnoma simbolizirali v najpreprostejši obliki delo našega kmetiča na polju ob času žetve in košnje. Točno izvajanje prostih vaj telovadcev Sokola Št. Ilj je presenetilo tudi došle goste, kar so nam dokaz besede gospoda sreskega načelnika dr. Ipavca v njegovem pozdravnem govoru. Gospod sreski načelnik je čestital društvu k uspehu in mu priporočal čim intenzivnejše delo v sokolskih vrstah za narod in kralja. S to zadnjo točko je bila zaključena javna telovadba in s tem prvi nastop sokolskega društva Št. Ilj.

Po nastopu se je vršila prosta zabava v gostilni Dimnik s srečolovom in plesom. Svirala je sokolska godba iz Maribora, med pavzami pa domače moštvo iz Sv. Lenarta.

Vsem, ki so pripomogli sokolskemu društvu Št. Ilj v Slov. goricah do tako lepega uspeha, se društvo najtopleje zahvaljuje, posebno tudi darovalcem daril za srečolov.

Vse gleda na Vaše zobovje. Le negovano zobovje šele napravi Vašo zunanjost popolno.

Odol je radi tega kosmetikum. Podeli vam — trajno uporabljan — lepo in zdravo zobovje. Toda vrši še več: Učinkuje antiseptično! Odol ne neguje temveč tudi čuva Vaše zdravje. Odol je poleg tega tudi štedljiv v uporabi.

Člane Sokolskega društva Maribor I vabi blagajna, naj vplačajo članarino za II. polletje v roke blagajnika brata Coterja, najprimernejše v Vetrinjski ulici št. 11. Zdravo!

Sport

Ustanovni občni zbor „Mariborskega smučarskega kluba“

Včeraj se je vršil ustanovni občni zbor »Mariborskega smučarskega kluba«. Navzoči so bili mnogoštevilni smučarji in zimsko-sportniki ter delegat mariborskega zimsko-sportnega podsaveza g. dr. Orožen. Občni zbor je otvoril predsednik pripravljalnega odbora g. Vetrih, ki je razložil namen kluba in dokazal, da je ustanovitev izrazitega smučarskega kluba za Maribor neprecenljivega pomena. O razvoju zimskega sporta v Mariboru in bodočem programu MSK je poročal g. Parma. Naglašil je, da bo MSK letos predvsem tehniško izvežbal svoje člane in priredil v bližini Maribora smučarski tečaj, zlasti za mladino. Pravila so bila v celoti sprejeta. Članarina znaša Din 20.— za sezono. Pri volitvah je bil izvoljen soglasno naslednji odbor: predsednik: inž. Saša Mis; podpredsednik: Bruno Parma; blagajnik: Marjan Novak; tajnik: Franjo Vetrih; odborniki: inž. Koudelka, Franjo Perič, Miroslav Ferenc, Vili Forstnerič, Nikola Andrin in Ignac Pirnat. V nadzorni odbor sta bila izvoljena dr. Marin in Vili Forstnerič. Občni zbor je sklenil, da se pošlje zahvalna brzojavka Jug. zimsko-sportnemu savezu in Ljubljanskemu smučarskemu klubu.

Pri slučajnostih se je oglasil k besedi tudi predsednik Mariborskega zimsko-sportnega podsaveza g. dr. Orožen, ki je pozdravil stremljenje mladega kluba in mu želel velik razmah in procvit.

Za službeno glasilo MSK je bil določen »Mariborski Večernik«.

Ob 22. uri je inž. Mis zaključil občni zbor, ki je bil krasna manifestacija za beli sport.

Mednarodni kongres za ceste se bo vršil od 6. do 11. okt. v Washingtonu. Ministrstvo za zgradbe je določilo za delegata Jugoslavije Stanislava Josifoviča, načelnika oddelka za ceste. Josifovič je v nedeljo odpotoval v Washington.

K. M. Čapek - Chodė

Jindri

70

Roman. — Iz češčine prevel dr. Fran Bradač.

Mora z njim govoriti; vsa zadrega, v katero so ga spravili mučni dojmi, ki jih je najbrž v njem zapustila, se umika kot prav malenkostna pred odgovorom na vprašanje, ki ji postaja tem življenjskejše, čim dalj premišlja o njem.

Zato je poiskala ugoden trenutek še istega dne proti večeru, ko se je Jindra izprehajal v parku po križpotih ob vrvicah, ki so jih nalašč zanj napeli. Drugekrati ga je vodila na ta izprehod ona, in tukaj ga je običajno spustila, ker je čutila, da je tu najrajši sam; danes pa ga je peljal njegov tovariš, a je tudi ta takoj odšel.

Jindra je začul šustenje njenih korakov po pesku že oddaleč; in da je spoznal, kdo je to, to je bilo videti na jeznem izrazu njegovega obličja, ko se je ustavil in se ozrl čez ramo, tako, kakor da bi jo mogel videti, kar je vedno še pričalo, da se doslej še ni privadil slepoti.

To ji ni dajalo preveč poguma; toda Mabell Pimpottova ni bila ena teh, ki se obotavljajo, če so se že odločili:

»Mr. Pawak, dovolite mi vprašanje, ki ga gotovo ne smatrate po najini jutranji prigodbici za neutemeljeno. Koliko ste pravzaprav stari, Mr. Pawak?«

»Gotovo več kot petnajst let, Mrs Pawakova,« je odgovoril Jindra, ki je tudi premišljal in računil, »toda preden točno odgovorim na vaše vprašanje, mi dovolite tudi vi vprašanje...«

»Mrs Pawak?« je ponavljala, kakor jo je ogovoril in njen glas je zopet padel v šepet. »Imate prav za prav čisto prav... nikoli nisem bila z vašim očetom ločena in nikoli z njegovim... njegovim naslednikom poročena; če torej vaš oče še živi, je doslej moj legitimen mož!«

Izgovorila je tale začetek svoje izpovedi tako tiho, da jo je komaj razumel.

»Da, vaš soprog še živi, če ni umrl od tistega časa, kar sem ga poslednjič... in res poslednjič videl,« je rekel Jindra resno in junaško.

Oboroževal se je.

»Hoteli ste vprašati, vprašajte torej,« je rekla čez nekaj časa Mrs Pawak.

»Ali sem zelo osivel?«

»Zakaj vprašate?«

»Zato ker moram biti najbrž ves bel; kajti ko sem vas vprašal, ali ne žalujete za sinom, ki je padel v vojni, vam ni prišlo na misel, da bi mogel biti prej vaš sin, nego ta — moj Bog! — za kogar ste me smatrali? No torej?«

Dolgo ni odgovorila soproga njegovega očeta in končno je rekla:

»Res ne morem reči, da vaša zunanjost ni taka, da bi moja domneva ne bila utemeljena.«

»Petindvajset let sem star...«

»Potem pa... potem je vaš oče moral postati oče še prej, nego je prišel v Anglijo...!«

»Čisto prav računate, Mrs Pawak,« je rekel Jindra trpko. »Ali imate še kako vprašanje?«

Mrs Pawak ni odgovorila.

»Čeprav molčite, slišim vendarle, da imate tako vprašanje. No, odgovoril bom nanj. Da, imate prav, moj oče je bil prav tako malo poročen z mojo materjo, kakor vi z njegovim — naslednikom, kakor ste sami rekli.«

In Jindra si je razpel bluzo, vzel iz žepa nad srcem sliko Boženke Nekuševe in jo podajal njeni naslednici.

»Kdo je to?« je vprašala, čeprav je takoj uganila.

»To je moja mati. Če pogledate pozorneje to sliko, boste opazili od ust moje matere dva žlebička, in ta izvirata od tega, kar je morala izpiti moja mati zato, ker je postala mati.«

»Za Boga...! Pa je umrla od tega?«

»Od tega ne. Vsaj ne takoj. Za to pa sem videl na lastne oči, kako jo je njen soprog — legitimni, prosim! — ubil, seveda ne na enkrat... dočim se je mudil moj oče v Angliji in Indiji pri študijah v Kamasutrah in Morju pravljic. Sedaj razumete, Mrs. Pawak, da nisem mogel vašega soproga nikoli — tako ljubiti, kakor se spodobi sinu in ukazuje četrta božja zapoved... Čeprav je sicer takorekoč vzoren oče, samo malo zakasnel... Moram seveda pristaviti, da celih deset let ni niti slutil o moji eksistenci, ki ga je neizmerno iznenadila, ko je zanjo izvedel čisto slučajno... Končno ne morem reči, da bi ga ne imel tako prav nič rad, toda rad imeti in ljubiti je kaj različno... On sam me je takorekoč na rokah nosil in moja nesreča bo zanj strašen udarec!«

Tišina.

Da bi govor zasukala na drug predmet, je rekla potem Mrs. Pavak:

»Govorili ste o golem slučaju, gospod. Meni se zdi in res bi rekla in nikakor ne samo zato, ker sem živela precej dolgo v pradomovini predestinacije, da usoda ni tako slepa, kakor se o njej misli in pravi —«

»Jaz sem o njej vedno pravil,« jo je prekinil Jindra, »morda se mi je zato maščevala,« je dodal tiho in trpko.

Mrs Pawakovo je sicer zabolelo in ostrmela je, vendar pa je namenoma preslišala to tožbo, ki jo je sama zakrivila, in naglo je nadaljevala:

»Jaz vsaj — če naj sodim po sebi — moram reči zlasti po tem, kar sem izkusila z vami, da prsta usode ne ravna slučaj, ampak višja volja. Lahko rečem, da nisem, odkar sem stopila na celino, opustila nobene priložnosti, ki mi jo nudi moja služba, da ne bi poizvedovala v vseh mogočih konsignacijah avstrijskih ranjencev in ujetnikov po vašem imenu in iskala sem torej nekaj, kar bi se moglo imenovati gol slučaj, ko bi bila našla to med stotisočimi primeri, od katerih nisem mogla niti tisoč preiskati. Zlasti ker avstrijski in češki nista istovetna pojma. Ko sem to natanko spoznala, sem opustila svoje poizvedovanje in tu se je zgodilo, da me je takozvano naključje samo našlo, ravno ko sem ga nehala iskati. Seveda nočem reči, da je nastala tale svetovna vojna zato, da bi v njej padel moj — moj drugi mož in da bi se tu sešla s sinom svojega prvega moža; toda gotovo je, da je nastala zato, da bi med milijoni in milijoni človeških usod prišlo tudi do prevrata moje usode, in zato je koncem koncev vojna za vse te milijone usod skupno, golo naključje.«

»Govorili ste o prstu usode, ki ga ravna višja volja; morda imate prav, Mrs Pawak. Nas vseh se je dotaknil ogromni prst, ki sega z neba ali iz samega pekla, nekatere je popolnoma zmečkal, drugi pa bodo nosili njegov tlak ves čas svojega ostalega življenja; razun peščice ljudstva za polarnimi krogi ne bo menda nikogar, ki bi ga vsaj oddaleč ne čutil.«

Umolknila sta oba in nekaj časa sta šla tako zraven sebe. Jindra je že davno izpustil vrv vodnico, sestra Edith ga je peljala pod pazduho kakor drugekrati.

Nenadoma je začutil na svojih prsih njeno roko, presenečen se je ustavil; njena druga roka se je pridala k prvi; sestra mu je potisnila v naprsni žep materino sliko, na katero je bil med pogovorom pozabil.

Molče je prenesel to uslugo, ne da bi pomagal. Spoznal je namreč nežnost tega ganjenja, ki ga ni hotelo spomniti na njegovo nesrečo, in vendar ga je spomnilo z neizrekljivo nežnostjo, zato ga ni smel motiti.

In to ganjenje je bilo sestri Edith v tem hipu, ko je vzdihnil slepi, od vseh nesrečnih najnesrečnejši, za vse ostale nesrečnike, nagla potreba njenega materinskega srca in njene roke so dišale Jindri po materinstvu, ki ni nikoli poznalo sina, šele sedaj morda le v oddaljenem hrepenenju.

Morda je bilo to nekak izliv zavestnih željá, ki so bile v zvezi z mislimi obeh, ko je Jindra potem rekel:

»Če naj govoriva še dalje o prstu previdne usode, ali se vam ne zdi, Mrs Pawak, da tiči v tem, kar se je prigodilo, njegov migljaj, kaj naj se še dalje zgodi?«

»Ne razumem vas, kaj naj bi to bilo.«

»Ali ne vidite v tem migljaja, da bi se sešli še z nekom, o katerem niste bili brez slutnje, kakor pri meni, ampak z nekom, ki zanj prav dobro veste?«

»Nikoli!« je rekla Mrs Pawak naglo, »to se ne more zgoditi, preveč sem proti njemu grešila. To je izključeno.«

»Morda pa vendar!«

»Nikakor ne. To veste pač sami najbolje. Kako je o meni govoril vaš oče? Gotovo z največjim in najbolj sovražnim zaničevanjem.«

»Ne. Zagotavljam vas, da nisem niti slutil o vaši eksistenci, kakor vi ne o moji. — Moj oče vas ni niti z besedico omenil.«

Mrs Pawak je osupnila.

»Kako je to mogoče: In če je tako, kako ste mogli že včeraj vedeti, da sem jaz in vaš oče —?«

»To vam je tako nerazumljivo? Nič ni tako jasno na belem dnevu. S svojo zameno ste mi sami podali pojasnjenje takorekoč na dlani. Mene in očeta so prej neštetokrat zamenjavali, včasih celo tisti, ki naju niso videli prvič; to se je zgodilo včeraj seveda zadnjič in ta zamenjava je za vselej, že za vselej izključena.«

»Henry!« je rekla Mrs. Pawak prav kakor mati.

»In potem je imel moj oče,« je nadaljeval Jindra, »vendar zelo obsežen ljubezenski roman za seboj, še preden je spoznal vas, in potem ko se je vrnil, je prikrojil k njemu še marsikatero novelo in tako ni dopustil sumnje, da bi bilo njegovih deset angloindijskih let preteklo kar tako brez vseh takih epizod. Nič ni bolj naravnega, kot če me ogovori Angležinja: Moj mož! da odgovorim jaz: Prosim, ne, to je moj oče!«

Jindra je govoril neizrekljivo trpko in njegov poniževalni ton je globoko zadeval krasno Mabell...

»Čeprav!« je rekla skesano. »Kljub temu je jasno, da bi mi moral mnogo odpustiti, dočim bi mu jaz ne mogla ničesar. Bil je najbrž dovolj nesrečen, saj me je zelo ljubil.«

(Nadaljevanje sledi.)

Vinski sodi, večjo množino ali posamezne po 3, 4, 7, 10 do 80 hl, kakor tudi razne kletarske potrebščine in stroje takoj po ugodni ceni prodam. V najem oddam dve izborni vinske kleti. Gjuro Valjak, Maribor, Kino Union. 2695

Špecerijsko trgovino v Mariboru, zelo prometno, odda proti odkupnini Posredovalnica Maribor, Sodna ulica 30. 2716

Dobri tesarji se sprejmejo pri gradnji dupleškega mostu. Vprašati pri Franjo Spes, gradbeno podjetje, Tržaška cesta. 2711

Gostilničarji pozor! Pristno ljutomersko staro vino, izborne kvalitete, razprodajam po Din 5 liter. Gjuro Valjak, Maribor, Kino Union. 2694

Restavracija v Zagrebu na najboljšem prostoru v centrumu z vsem inventarjem in dolgoletno pogodbo se takoj proda. Samo resni reflektanti od stroke naj se javijo na naslov Gjuro Valjak, Maribor, Kino Union. 2696

Oddam sobo, ceneno, z zajuterkom, dvema dijakoma. Pobrežka cesta 9/I., desno. 2713

Dvo- do trisobno stanovanje s kopalnico, v solnčni legi, išče zakonski par brez otrok s 1. novembrom. Ponudbe pod »Točen plačnik« na upravo »Večernika«. 3010

Prodam po polovični ceni knjige štiri razredne meščanske šole. Gregorčičeva ul. 26/I., levo. 2714

Prodam osebni avto, štirisedežni, dve rezervni kolesi za to leto obdavčen Din 10.000. Maribor, Smetanova ulica 59. 2685

Pošten in zanesljiv hlapec išče boljše službe k dvema konjema v Mariboru ali Celju. Naslov v upravi lista. 2686

Spominjajte se CMD!

Šolske torbice
in nahrbtnike v veliki izbiri priporoča
Ivan Kravos
Aleksandrova cesta 13.
2575

Srečke za IV. razred 20. kola
dobe igralci v upravi »Jutra« in »Večernika«, Maribor, Aleksandrova cesta 13. Neigralcem še nekaj srečk na razpolago!

Štajerska sadjarska zadruga v Mariboru
Miklošičeva ulica štev. 2
kupuje jabolka
vsake množine, vse vrste namiznih in prešnih jabolk, plačuje najvišje dnevne cene in in prevzema blago vsaki dan v Miklošičevi 2

Šolske knjige in potrebščine
kupite najboljše in najceneje v knjigarni
Tiskovne zadruge v Mariboru, Aleksandrova cesta štev. 13
Pri skupnem naročilu primeren popust!

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani: predstavnik izdajatelja in urednik: FRAN BROZOVIČ v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru.